

puutteessa hänelle tyypillisen Kekkos-apologian, väittäen minun Paasikiven päiväkirjoihin perustuvan johtopäätökseni ”hallituskysymyksen ja Neuvostoliiton avun sitomisesta toisiinsa” olevankin ”vääristelyssä muodossa” ja on siksi ”väärennös”. Jokainen Paasikiven päiväkirjoja lukeva voi huomata Suomen ajattelun ontoutuksen ja naivin tarkoitushakuisuuden. Mitä Paasikivi sitten oli Kekkoselle sanonut? Sitä koskeva päiväkirjan merkintä alkaa seuraavasti:

”Minä: Poliittisesti vaarallinen asia, kun on liittännyt tähän taloudelliseen asiaan hallituskysymyksen. Hallituskysymys on eri asia, joka kuuluu meille. Kun se tulee tunnetuksi, niin se vaikuttaa Venäjän ystävyyttä vastaan. Tähän hallitusjohtoon meidän täytyy asettua vakavalle kannalle, torjua venäläisten sekaantuminen meidän asioihimme. Hallitus riippuu eduskunnasta, siihen eivät saa venäläiset sekaantua - -”.

Tämä Kekkoson manööveri ei onnistunut, ja Paasikivi nimitti Sakari Tuomiojan hallituksen 17.11.1953.

Suomen väite, että olisin ”tulkinut tarkoitushakuisesti” tätä Paasikiven päiväkirjojen lausumaa, on tietysti perusteeton. Juhani Suomi on itse vääristellyt (Historiallinen Aikakauskirja 2/1992) Kekkoson Paasikivelle välittämän viestin alkuperän, ilmoittaen sen ”Lebedevin viestiksi”. Mutta Paasikivi mainitsee, Kekkoson ilmoituksen kuultuaan, että lähettiläs Lebedev oli kyläkin ”valmis ilmoittamaan kaiken tämän jo tänä päivänä”, siis vahvistamaan virallisesti Kekkoson nimeltä mainitsemattoman Tehtaankadun kontaktimiehen epävirallisen ilmoituksen.

Tämä Kekkoselle ominainen ja Paasikiven selän takana toimiminen on tuttua monista muistakin yhteyksistä aina vuodesta 1944 lähtien. Presidenttinä toimiessaan Kekkoson ei tarvinnut tietenkään enää perustella kenellekään arkaluontoisia menettelytapojaan. Kekkoson salaperäinen kontaktimies oli KGB:n residentti Mihail Kotov, ilmeisesti hänen tärkein ja pitkäaikaisin KGB:n yhteyshenkilönsä ja luottomiehenensä. Juhani Suomelle on tyypillistä – hänen

toimeksiantojensa mukaisesti – häivyttää Kekkoson KGB:n yhteydet olemattomiin. Suomi operoi absurdeilla käsitteillä, kuten ”puoluelinja” ja ”diplomaattilinja”, ikään kuin ne olisivat toisensa poissulkevia ja toistensa vastakohtia. Muuta hyväksyttyä linjaa Neuvostoliitossa ei tietenkään ollut kuin NKP:n linja. Kun Suomi nimeää juuri Mihail Kotovin ”NKP:n keskuskomitean kansainvälistä osastoa edustavaksi hahmoksi”, se kertoo joko hänen asiantuntemattomuudesta tai sitten pelkästään tietoisesta harhautuksesta. Tunnettua jo on, että KGB:n ja NKP:n keskuskomitean kansainvälisen osaston edustajilla oli Suomessa toisistaan poikkeavat reviirit valvottavinaan ja erilaiset tehtävät. Jälkimmäisillä ei ollut sijaa Kekkoson poliittisessa edunvalvonnassa. Epätarkkuudet, väärinkäsitykset, peittelyt ja harhautukset murentavat Juhani Suomen uskottavuutta muiltakin osin.

Lopuksi on todettava, että muut harhautukset Juhani Suomen kohdalla ovat lähteiden käyttöön ja niiden tulkintaan liittyviä. Ensiksi: vielä toistaiseksi eivät muut tutkijat ole päässeet Kekkoson omista papereista (päiväkirjat, vuosikirjat) tarkistamaan, voisiko niistä vetää muitakin johtopäätöksiä kuin mitä Suomi on tehnyt. Toiseksi: entisen Neuvostoliiton puoluearkistot, jotka ovat jo olleet kymmenen vuotta tutkijoiden käytössä, eivät ole Suomea kiinnostaneet. Jos Juhani Suomen elämäntyön tarkoitus on ollut Kekkoson tekojen peitteleminen, hän oli vähällä onnistua tässä harhautuksessaan, mutta sitäkin ei pidä kutsua tutkimukseksi vaan kohdettaan myötäileväksi henkilökronikaksi.

MARTTI HÄIKIÖ

Suomelle Kekkoson korvaamattomuudesta

■ Professori Juhani Suomi kirjoittaa Kekkos-biografiansa viimeisen osan *Umpeutuva latu* yhteenvedossa: ”Miksi Kekkonen ei sitten eronnut, vaikka eri vaiheissa uhkaailsen tehdä? Perimmäisenä syyinä näyttää ol-

leen se, ettei hän nähnyt julkisuuden esiin nostamissa seuraajaehdokkaissa sellaista, jonka käsiin olisi hyvällä omallatunnolla voinut jättää viestikapulan luottaen siihen, että tämä kykenee noudattamaan Suomen silloista hyväksi havaittua ulkopoliittista linjaa.” (s. 744)

Suomeksi sanottuna Kekkonen koki itsensä korvaamattomaksi. Tähän samaan tulokseen tulin teoksessani *Presidentin valinta* (1993), jossa pohdin sitä, miksi vuosien 1972–73 Suomessa luovuttiin kansanvaltaiseen järjestelmäämme kuuluvista

presidentinvaaleista eikä edes poikkeuslain säätäneelle eduskunnalle annettu valittavaksi kuin yksi nimi: Kekkonen.

Vasta-argumentiksi Kekkonen korvaamattomuudelle sopii mielestäni se, että Kekkonen seuraajana vuodesta 1981 toimineen ja seuraavana vuonna tehtävään vaaleilla valitun tohtori Mauno Koiviston kaudella Suomi ei joutunut Neuvostoliiton kaatamaksi, saati muuhun Juhani Suomen mainitsemaan ulkopoliittiseen perikatoon. Neuvostoliiton muutos alkoi vasta Gorbatshovin kaudella vuonna 1985.

Lukijan palvelulipuke

Tällä lipukkeella voi hoitaa Historiallisen Aikakauskirjan tilausasioita. Merkitse rasti ao. kohtaan ja täytä osoitetiedot.

- Tilaan Historiallisen Aikakauskirjan liittymällä Historian Ystävien Liittoon
 Tilausosoitteeni on muuttunut, alla uusi osoite

Nimi
 Lähiosoite
 Postitoimipaikka
 Muita tietoja lehdelle

**Lipuke lähetetään kirjekuoressa osoitteella:
 Historiallinen Aikakauskirja/Jaakko Pöyhönen**

**Heureka
 PL 166
 01301 Vantaa**

Lähtettäjä maksaa normaalin postimaksun.